

היום נלמד בעזרת ה':

נדרים דף סח

הגמרא מביאה מקור אחר מנין שנערה המאורסה אביה ובעלה מפירים נדריה:

דבי רבי ישמעאל תנא: נאמר "אלה החקים אשר צוה יהוה את משה בין איש לאשתו בין אב לבתו בנעריה בית אביה", מכך שנאמר "בנעריה בית אביה" משמע שהפסוק עוסק בנערה המאורסה, ומכך שהתורה כתבה "בין אב לבתו" סמוך ל"איש" משמע שהאב והבעל מפירים את נדריה.

שאלה: א"כ מה תנא דבי ר' ישמעאל יעשה עם הפסוק "ואם היו תהיה לאיש" שממנו למדנו לעיל את דין נערה המאורסה?

תשובה: מוקים ליה כאידך **דרבא דרבה:** מפסוק זה רבה למד לקמן שאם מת הארוס הרי שהיא 'מתרוקנת' מרשותו וחוזרת לרשות אביה, וגם תנא דברי ר' ישמעאל לומד זאת מפסוק זה.

שאלה: ורבה הלומד את דין נערה המאורסה מהפסוק "ואם היו תהיה לאיש" מה הוא דורש מהפסוק "בין איש לאשתו בין אב לבתו בנעריה בית אביה" (= שממנו תנא דבי ר' ישמעאל למד את דין נערה המאורסה)?

תשובה: ללמדנו שהבעל יכול להפר גם את הנדרים שבינו לבינה. ביאור: הבעל יכול להפר לאשתו רק נדרים שיש בהם עינוי נפש (= כגון שנדרה לא לאכול / לא לשתות / לא להתרחץ), ומפסוק זה אנו לומדים שאף נדרים שבינו לבינה (= כגון שנדרה לא לשמש אותו) הוא יכול להפר.

*

איבעיא להו: הגמרא מסתפקת: כשהארוס מפר ללא האב, האם הוא 'מיגז גיז' כלומר מה שהוא מפר מבטל חצי מהנדר והחצי השני נשאר כמו שהיה, או שהוא 'מיקלש קליש' כלומר שהוא מחליש את כל הנדר בהפרתו אבל לא מבטל אותו לגמרי ללא הפרתו של האב. (הספק הוא גם כשהאב מפר ללא הבעל).

(המשך בדף הבא ↓)

יוצא לאור ע"י:

"אור הספר התורני" הוצאה לאור
052-7628377

להצטרפות:

mabatladaf18@gmail.com

052-342-4473

הגמרא מבארת מה הנפק"מ:

היבא קא מיבעיא לן: כלומר הנפק"מ היא במקרה שהארוסה נדרה לא לאכול 2 זיתים, ושמע הארוס והפר לה והיא אכלה את 2 הזיתים, אם הפרתו של הארוס מבטלת חצי מהנדר הרי שעליה ללקות על שאכלה זית אחד (= שהרי הארוס הפר לה רק חצי נדר דהיינו זית אחד, והיא חייבת מלקות על שעברה על נדרה ואכלה את הזית השני), ואם הפרתו מחלישה את כל הנדר הרי שהיא פטורה ממלקות, לפי שהוא החליש את הנדר מאיסור שיש בו מלקות לאיסור שאין בו מלקות.

הגמרא מביאה ברייתא ממנה היא מוכיחה שהדבר תלוי במחלוקת ב"ש וב"ה. להבנת הברייתא יש להקדים את דברי המשנה לקמן (ע.). שם נאמר שאם מת האב אין הארוס יכול להפר לבדו את נדרה, אבל אם מת הארוס הרי ש'נתרוקנה' הרשות לאב ומעתה הוא יכול להפר את נדרה לבדו.

תא שמע: 1. מתי אמרה המשנה שם שאם מת הבעל (= הארוס) 'התרוקנה' הרשות לאב? זה במקרה שהארוס לא שמע שנדרה, או ששמע והפר לה, או ששמע ושתק ומת באותו יום שנדרה, שכיון שהארוס לא קיים את נדרה לכן האב יכול להפר אותו לבדו. אבל אם הארוס שמע וקיים, או ששמע ושתק ומת למחרת (= שאז זה כאילו שקיים, לפי שהוא יכול להפר רק באותו יום שנדרה), שוב אין האב יכול להפר לה כיון שהארוס קיים.

2. אם שמע אביה שנדרה והפר לה ומת, ולא הספיק הארוס לשמוע לפני שהאב מת, על זה אמרה המשנה שם שאם מת האב לא 'התרוקנה' הרשות לבעל (= לארוס) ואינו יכול להפר לה (= שכיון שלא נגמרה ההפרה בחיי האב לכן הפרתו התבטלה ובעת על הארוס להפר את הכל, אבל הוא אינו יכול להפר את חלק האב, ונמצא שאי אפשר להפר את נדרה).

3. אם שמע הארוס שנדרה והפר לה ומת, אפילו אם לא הספיק אביה לשמוע שנדרה לפני שהארוס מת, על זה אמרה המשנה שם שאם מת הבעל (= הארוס) 'התרוקנה' הרשות לאב. והחידוש הוא שאפילו שהאב לא שמע שנדרה בחיי הארוס בכל זאת יכול להפר לה, לפי שהיה אפשר לומר שהרישא (סעיף 1) עוסקת באופן שהאב שמע שנדרה עוד בחיי הארוס, וכיון שאז הוא היה ראוי להפר יחד איתו לכן הוא ירש את זכותו להפר לאחר מותו, לכן נאמר כאן שאף אם שמע לאחר מותו יכול להפר.

4. אם שמע הארוס שנדרה והפר לה, והאב מת לפני שהספיק לשמוע שנדרה, אין הארוס יכול להפר לה, לפי שהוא יכול להפר רק בשותפות עם האב. והחידוש הוא שאפילו שהוא שמע שנדרה בחיי האב והיה אז ראוי להפר איתו, בכל זאת אם מת האב אינו יכול להפר לבדו.

5. אם שמע אביה שנדרה והפר לה, והארוס מת לפני שהספיק לשמוע שנדרה, חוזר האב ויכול להפר את חלקו של הבעל. החידוש הוא שיש 2 הפרות באדם אחד, שהרי בהתחלה האב הפר לה את חלקו (= בחיי הארוס), ולאחר שהוא מת שוב האב מפר לה (= את חלקו של הארוס).

אמר רבי נתן, הסיפא (= סעיף 5) הם דברי ב"ש הסוברים 'מיגז גיז' כלומר שהפרת האב הפרה חצי מהנדר ונשאר החצי של הארוס, וכשמת הארוס זכה האב בחלקו ולכן הוא יכול לחזור ולהפר אותו, אבל לדעת ב"ה 'מיקלש קליש' כלומר הפרת האב רק 'החלישה' את הנדר וגם לאחר מות הארוס נשאר כאן נדר שלם קלוש, ואין האב יכול לזכות בחלק של הארוס לפי שהוא לא חלק חשוב (= אלא גרוע בגלל שהוא קלוש) ואי אפשר להורישו, ולכן אינו יכול להפר לה. נמצא שהספק תלוי במחלוקתם של ב"ש וב"ה.